

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2830

Vragen van de leden **Rahimi** en **Peter de Groot** (beiden VVD) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *het bericht «Bouwend Nederland: trage betalingen Rijk kosten bouwsector miljarden»* (ingezonden 6 april 2022).

Antwoord van Minister **Adriaansens** (Economische Zaken en Klimaat), mede namens de Ministers voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en van Infrastructuur en Waterstaat (ontvangen 23 mei 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2456.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Bouwend Nederland: trage betalingen Rijk kosten bouwsector miljarden»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe verklaart u het verschil tussen de termijn van 75 dagen voordat midden- en kleinbedrijven (mkb) geld ontvangen van het Rijk en de wettelijke betaaltermijn van 30 dagen, waar het Rijk zich aan dient te houden?

Antwoord 2

De termijn van 75 dagen heeft betrekking op het hele proces vanaf afronding van een inspanning tot betaling.

Een deel van die tijd wordt genomen door bedrijven zelf voordat zij hun factuur indienen. Deze periode ziet op de dagen vóórdat de rijksoverheid de factuur ontvangt (de zogenoemde factuurdatum). De wettelijke betaaltermijn van 30 dagen waarbinnen opdrachtgevers facturen dienen te betalen, wordt door de rijksoverheid doorgaans zeer goed nageleefd.

Overheden zijn sinds 2013 wettelijk verplicht hun rekeningen binnen 30 dagen na ontvangst van de factuur te betalen. De overheid heeft niet alleen een wettelijke verplichting om tijdig te betalen, maar vervult hierin ook een voorbeeldfunctie. Jaarlijks informeer ik uw Kamer met een monitor over het betaalgedrag van de rijksoverheid, provincies en gemeenten. In deze monitor

¹ Financieel Dagblad, 5 april 2022 (<https://fd.nl/bedrijfsleven/1435439/bouwend-nederland-trage-betalingen-rijk-kosten-bouwsector-miljarden#:~:text='Dit%20legt%20binnen%20onze%20sector,van%20zestig%20naar%20dertig%20dagen>).

wordt enkel gekeken naar de periode die ziet op de termijn na het indienen van de factuur. Uit deze monitor blijkt dat binnen de rijksoverheid deze wettelijke termijn van 30 dagen doorgaans goed wordt nageleefd. Meer dan 95% van de facturen wordt binnen 30 dagen betaald.²

2021	2020	2019	2018	2017
96,7%	96%	95,8%	95,1%	95,8%

De Monitor Betaaltermijnen Overheid geeft het percentage ingediende facturen weer dat binnen 30 dagen wordt betaald. In het onderzoek van adviesbureau Cash Discovery wordt ook de periode hiervoor meegenomen. Ik kan geen uitspraken doen over de termijn die ziet op de periode vóórdat de rijksoverheid de factuur ontvangt (de zogenoemde factuurdatum). Deze periode wordt niet door de rijksoverheid gemonitord, omdat deze periode niet ziet op de wettelijke betaaltermijn van 30 dagen.

Het onderzoek van Cash Discovery is gebaseerd op 12 opdrachten bij Rijkswaterstaat, Rijksvastgoedbedrijf en ProRail. Ik heb er geen zicht op in hoeverre de uitkomsten representatief zijn voor de ervaringen van andere bedrijven met deze opdrachtgevers of met andere opdrachtgevers vanuit de rijksoverheid.

Vraag 3

Wat is uw reactie op het onderzoek van adviesbureau Cash Discovery, waaruit blijkt dat ondernemers gemiddeld 75 dagen moeten wachten, voordat zij door het Rijk worden betaald?

Antwoord 3

Zoals aangegeven in het Commissiedebat van 6 april 2022 neem ik signalen serieus dat de betaaltermijnen van de rijksoverheid veel hoger liggen dan 30 dagen. Het is voor ondernemers van belang dat zij op tijd worden betaald door hun afnemers. Snelle betaling biedt ondernemers namelijk meer financiële ademruimte. Het op tijd betalen van facturen door de rijksoverheid, provincies en gemeenten is van wezenlijke invloed op de financiële positie van ondernemingen en daarmee op de economische kracht. Daarom heb ik toegezegd om met de betrokken bewindspersonen van Financiën, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Infrastructuur en Waterstaat te inventariseren waar in het proces problemen ontstaan met betrekking tot late betaling en hoe we dat kunnen versnellen. We zullen de Tweede Kamer daarover informeren voor de zomer.

Vraag 4

Hoe heeft deze termijn zich de afgelopen jaren ontwikkeld? Is deze termijn toe- of afgenomen en wat zijn de verklaringen hiervoor?

Antwoord 4

De wettelijke betaaltermijnen van de rijksoverheid worden sinds 2009 gemonitord op basis van de ontvangstdatum van de factuur. Per departement wordt gekeken in hoeverre de wettelijke betaaltermijn (op basis van de ontvangstdatum van de factuur) van 30 dagen wordt gehaald. In 2016 heeft de rijksoverheid de ambitie verhoogd van 90% naar 95% betalingen voor ingekochte goederen en diensten die binnen 30 dagen moeten zijn afgerond. Uit de monitor Betaaltermijnen Overheid blijkt dat de rijksoverheid meer dan 95% van de facturen binnen 30 dagen betaalt (zie het antwoord op vraag 2).

Vraag 5

Deelt u de mening dat, nu grote mkb-bedrijven gemiddeld 75 dagen moeten wachten op de betaling, dit een groot beslag legt op de kaspositie van deze bedrijven en dat dit een slechte ontwikkeling is?

² In het onderzoek van Cash Discovery wordt ook ProRail genoemd, maar ProRail is in zijn huidige rechtsvorm een privaatrechtelijke rechtspersoon, een besloten vennootschap (B.V.). Daarom zijn de betaaltermijnen van ProRail niet onderdeel van deze bovenstaande percentages.

Antwoord 5

Ervan uitgaande dat de vragen gesteld worden in het kader van het FD-bericht «Bouwend Nederland: trage betalingen Rijk kosten bouwsector miljarden», neem ik aan dat deze vraag betrekking heeft op betalingen van het Rijk aan mkb-bedrijven in de bouwsector. Graag verwijs ik naar mijn antwoord op vragen 2, 3 en 4.

Vraag 6

Kunt u uiteenzetten of deze lange betalingstermijnen ervoor hebben gezorgd dat bouwprojecten, waar de rijksoverheid opdrachtgever van is, vertraging hebben opgelopen omdat bedrijven in de problemen zijn gekomen?

Antwoord 6

Nee, het verband tussen de wettelijke betalingstermijnen en vertragingen in bouwprojecten hebben Rijkswaterstaat en Rijksvastgoedbedrijf niet geconstateerd.

Vraag 7

Welke signalen zijn er van bouwbedrijven die geen opdrachten meer willen aannemen van de rijksoverheid als gevolg van de lange betalingstermijn? Welke mkb-bedrijven zijn gestopt met toeleveranties aan grote bouwprojecten?

Antwoord 7

Bij Rijkswaterstaat en Rijksvastgoedbedrijf zijn hier geen signalen van bekend. Uit de gesprekken die het Rijksvastgoedbedrijf voert met brancheorganisaties komt naar voren dat bedrijven het snelle betaalgedrag (binnen 30 dagen) van de rijksoverheid waarderen. Het is bij Rijkswaterstaat en Rijksvastgoedbedrijf niet bekend of mkb-ondernemingen als toeleverancier van bouwprojecten van opdrachtnemers van de rijksoverheid ook binnen 30 dagen worden betaald.

Vraag 8

Wat gaat u eraan doen de betalingstermijn van het Rijk te reduceren naar 30 dagen, zodat grote mkb-bedrijven niet in de knel komen op de kapitaalmarkt, nu hun kaspositie onder druk staat?

Antwoord 8

Graag verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 3.